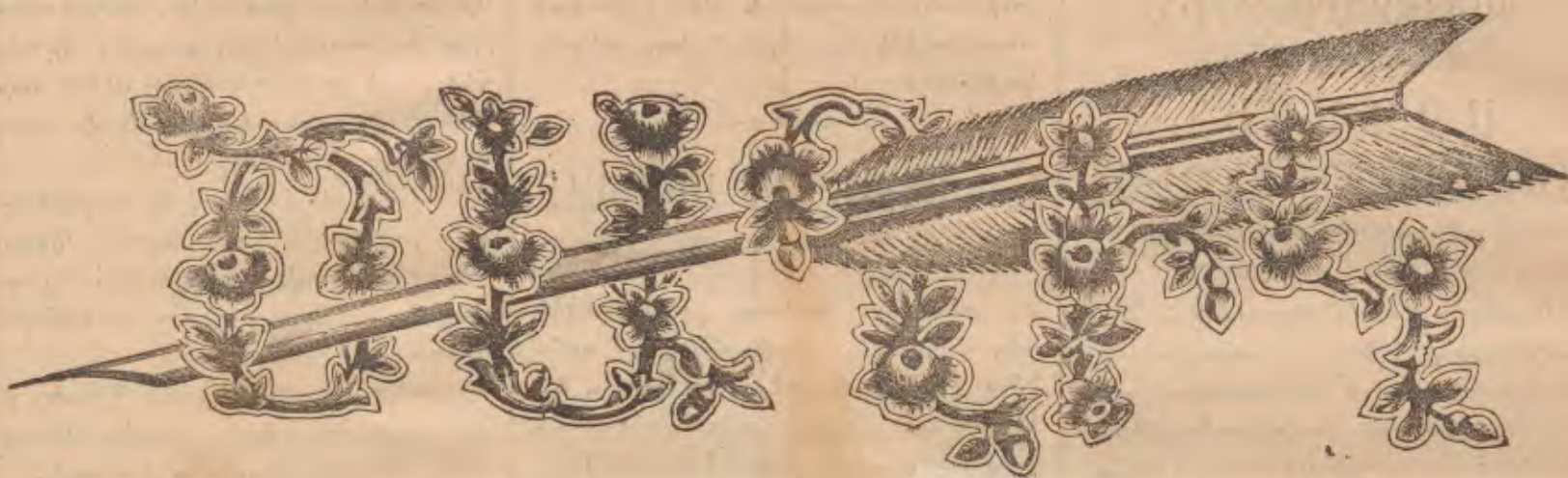

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու անգամ կը հրատարակուի Զորեհար-
քի եւ Շաբաթ օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է
100 դր. արծար: — Վեցամսեայն 50. — Դաւառաց համար 115 դր.
Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրշ.

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել
Ա. Արսեմաք եւ Տնօրէն Անտոն Սափեան,
Ալանա շամալ, Քիչիկ Երկրի խան Երկրորդ յարկ Թիւ 9:
Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր:

ԹԻԻ 141 Բ. ՏԱՐԻ

1888

ՄԱՅԻՍ 7 ՇԱԲԱԹ

Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրը հինգ-
շաբթի օր Դատական գործոց պաշտօ-
նատունն երթալով տեսակցեցաւ Վսեմ:
Ճէվաէթ փաշայի հետ: Ն. Ամենա-
պատուութիւն յետոյ Բ. Դուռը գնաց
ուր տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց
նախարարութեան խորհրդական Վսեմ.
Տատեան էֆէնտիի հետ:

Սերաստիոյ Գեր. Առաջնորդն հե-
ռադրաւ ի Պատրիարքարան ծանու-
ցած էր թէ ապրիլ 23ի իրիկունը յոր-
դահոս անձրեւ մը տեղալով 200ի չափ
թուրքաց եւ Հայոց տուններն աւերեր
եւ քաղաքացւոց ու դիւղացւոց ար-
տերուն մնասեր է, թէ մնասելոց շա-
տերը բացօդեայ տեղեր թշուառ կա-
ցութեան մէջ կը գտնուին եւ թէ վը-
նասին մեծ է: Հետեւաբար Գեր. Ա.
առաջնորդը խնդրած էր կայս. կառա-
վարութեան գլխութիւնն հայցել:

Արդ՝ Ազգ. վարչութիւնը նկատու-
ղութեան առնելով այս հեռագիրն, ո-
րոշեց թաղերիւն մը կայս. կառավա-
րութեան դիմում մը ընել:

Արեւելի Զմիւռնիոյ թղթակիցը հե-
տեւեալը կը հաղորդէ.

«Յայտնի է թէ՛ Ամեն. Ս. Պատրի-
արք Հայրը ծանուցած էր Զմիւռնիոյ
Դաւ. վարչութեան որ Մանիսայի եր-
կու քահանաներն արտօնեալ են քա-
հանայագործելու, բայց Մանիսայի
մէջ պաշտօնավարելու համար՝ պէտք
է սպասեն շահպաղեանի նոյն տեղէ
հեռանալուն: Արդ՝ ամիս մ'է շահ-
պաղեան մեկնեցաւ Մանիսայէն, այլ
խեղճ քահանաներն տակաւին կը մը-
նան ի Զմիւռնիա, որովհետեւ Զմիւռ-
նիոյ վարչութիւնը կը յայտարարէ թէ
Ժողովրդի մի մասը ցարդ գրգռեալ
է իրենց դէմ, ուստի ժամանակ մը
ես համբերել կը յորդորէ: Համբերել
պարտք մ'է, յորդորել ալ դիւրին,
բայց ի՞նչպէս համբերել իրը տարի
մ'է որ խեղճ քահանաներ անգործու-
թեան դատապարտուած են յանիրա-
ւի եւ իրենց խնդրոյ կարգադրութեան
մասին որ եւ իցէ յոյս մը չեն նշմա-
րեր, վասն զի Զմիւռնիոյ վարչութեան
անխորհուրդ եւ հապճեպ մի տնօրի-
նութեան շնորհիւ նոր Թաղ. խորհուրդ
մը կընտրուի ի Մանիսա՝ բազկացած
Շահպաղեանի ամենէ ջերմ կուսակից-
ներէ եւ քահանաները գանակոծողնե-
րէ. եւ ինչո՞ւ համբերել քանի որ այս

օր առ նուազն հարիւր տունէ բողկա-
ցեալ Ժողովրդի մաս մը թախանձանօք
կը պահանջէ եւ կը փափաքի իւր ե-
րեսուն երեսունհինգ ամեայ քահա-
նաներ, որոնք այդ երկար շրջանի
պաշտօնավարութեան մէջ իրենց պար-
կեշտութեամբ եւ ջերմեանդութեամբ
փաշլած են: Մանիսա սովորաբար 4-5
քահանայ կը գտնուին. այժմ մէկ քա-
հանայ միայն կայ. եթէ ծանուցեալ
երկու քահանաները չուզողներ կան,
կրնան անոնք ուրիշ մը կամ ուրիշներ
իրենց տաներէջ ընել, իսկ ուզողներ
ազատ են դիմելու իրենց այն բազմ-
եայ քահանաներու, որոնք ամեն հա-
մակրանաց եւ պաշտպանութեան ար-
ժանի են:»

Գանտիլլիի, Թօփ Գարուի եւ Եէ-
նի Գարուի թաղական խորհուրդներն
հրաժարած լինելով, Խառն Ժողովն նոր
թաղականաց ընտրութեան համար յիշ-
եալ թաղերն հրահանգ զրկել որո-
շած է:

Գանտիլլիի թաղական ընտրութիւնը
կատարելու համար Գուրու Զէյմէի քա-
րուիչ Արթ. Ներսէս վարդապետն վա-
ղուան կիրակի օրն Գանտիլլի պիտի
երթայ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

28րդ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՂԳԱՅԻՆ ՀԻՆԱՆԳԱՆՈՅԻ Ս. ՓՐԿԶԻ
(22 Մայիս)

Աղգային Սահմանադրութեան 28րդ. տարեգարձի հանդիսին զանազան տը-
նօրէնութեանց և այլ պատրաստու-
թեանց համար Հոգաբարձութեանս
կողմանէ ըստ սովորութեան Կարգա-
դիր Մասնախմբի անդամ կարգուած
են հետեւեալ մեծապատիւ Տեառք ,

Ահարոն Մարգարեան, Գառնիկ Հա-
յոցեան, Գառնիկ Պէրպէրեան, Եղիա
Շահպաղեան, Երանոս Կիւմիւշճեան,
Թորոս Մկրտիչեան, Կարապետ Բա-
պուճճեան, Համբարձում Գալանօղ-
եան, Համբարձում Գաղաղեան, Ղա-
զարոս Միքայէլեան, Մանուկ Սրգը-
եան, Մաքսուտ Յակոբեան, Մկրտիչ
Ալլըճեան, Միհրան Կարապետեան,
Մկրտիչ Մելքոնեան, Մկրտիչ Ֆրէնկ-
եան, Միքայէլ Յարութիւնեան, Միհ-
րան Անտօնեան, Մեսրոպ Ֆէնէրճեան
Մեսրոպ Պէլլիկճեան, Յովակիմ Ֆէ-
նէրճեան, Յովհաննէս Կիւլպէնկեան,
Յակոբ Սաթմեան, Յարութիւն Կիւ-
միւշեան, Յարութիւն Անտօնեան, Յա-
րութիւն Սաթմեան, Պետրոս Կիւլէ-
սէրեան Պետրոս Զիւճեան, Պօղոս Աս-
տարճեան, Պօղոս Էնքսէրճեան, Ռա-
փիկ Պապեան, Ստեփան Կիւլէսէր-
եան, Ստեփան Կէվրէկեան, Տիգրան
Մանալեան, Քերովբէ Կիւմիւշճեան :

Աւելորդ չէ ըսել թէ՝ սոյն Պատ-
ուարձեան Կարգադիր Մասնախմբին ար-
դէն ձեռնարկած է տմեն միջոցներու
և ի կարգապահութիւն և ի շքեղու-
թիւն յիշեալ Աղգ. Հանդիսին :

Կերակրոյ տոմսերն կը ծախսուին ի
գին մէկ արծաթ մէճիտ, Մասնախմբի
անդամաց ձեռօք եւ ի գրասենեակն
Աղգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձու-
թեան, Կ. Պօլիս Մեծ Նոր խան, միջ
նայարկ թիւ 48, 49, 50 :

Վաւերական չեն նկատուիր այն
տոմսերն, որք Հոգաբարձութեան կը-
նիքն չեն կրեր :

Երկրորդ յայտարարութեամբ մը
պիտի ծանուցուի Մեծարոյ հասարա-
կութեան թէ՛ շողեկառաց երթեւե-

կութեանց ժամերն և թէ զանազան
տնօրէնութեանց վերաբերեալ տեղե-
կութիւնները :

ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ՄԵՌԵԱԼԸ

(Ներքին Բնիկ)

—Սրիկայ, մըմրաց քթին տակէն
անդամադննինը, այսու հանդերձ օրհ-
նեալ ըլլալ շահու սէրը, աւելցուց, ե-
թէ այժայէս չըլլար դիտութիւնը որ
տեղուանք պիտի գտնուէր այժմ :

Օլիվիէ՝ որ նայուածքը խաւարին
մէջ կը խորասուզէր, երբ ապահով ե-
ղաւ որ զինքը լրտեսող չկայ, ներս
մտաւ վերստին, զգուշութեամբ փոք-
րիկ դրան նիգը դրաւ, և անցաւ իւր
աշխատանոցին դռնէն այն պահուն
երբ այն մարդիկը իրենց խորհրդա-
ւոր բեռը վար կը դնէին :

—Շուտ ըրէք... դորձ ունիմ, ը
սաւ Օլիվիէ :

—Վայ սատանայ... ահա կարե-
լի եղածին չափ կ'աշխատինք ընել...

—Մարդ է թէ կին է այդ :

—Կին մը :

—Ո՛ր ատենէն ի վեր թաղուած էր :

—Այս երեկոյ ժամը չորսին զայն
հողը դրին. դադաղին ետեւէն միմիայն
տիկին մը արին արցունք թափելով
կընկերանար ասոր :

—Մեռեալին անունը գիտէ՞ք :

—Տէր Յիսուս, կարելի է միթէ
գիտնալ մեր ամեն թաղած անձերու
անունն ու արհեստը... սակայն այս
կինը խիստ հեռաւոր տեղէ մը եկած
օտարուհի մը լինելու է. ահա այս է
բոլոր գիտցածնիս...

—Լաւ է : Ահաւասիկ ձեզի զովա-
ցընելու և բազմախորտիկ ճաշ մը վը-
ճարելու չափ նուէր մը... Բայց
լո՛ւռ... շարունակեցէք համը մնալ
ձեր փորած փոսին պէս... որովհետեւ
դատը անհաճոյ բան մ'է, նմանապէս
ալ թիապարտութիւնը...

Սանդուղէն վար իջնելու ատեն,
ծերունի Տիք անդամահատին ահանջն
ի վար ըսաւ տխրական ժպտով մը,

—Պարոն, չատ դո՛հ պիտի մնաք,
ձեր աչքը ասկէ գեղեցկագոյն մար-
մին մը տեսած չէ երբէք... արդա-
րեւ աչքերս արտասուօք լցան երբ
դուքս հանեցի այս զմայելի արարա-

ծը որ ի խորս դադաղին, որոյ կափա-
րիչը խորտակեցինք, գոգցես կը նիւ-
հէր... և լուսինը նոճեաց մէջէն մար-
մարագոյն սպիտակութեամբ մը անոր
երեսը կը փայլեցնէր :

—Այդ ինչ աւելնով կը խօսէք Տիք,
օղը պայծառ է, յաւելցուց Օլիվիէ
դուռը բանալով, զձեզ պիտի հանդար-
տեցնէ... Զգուշացէք որ չի նշմարեն
զձեզ :

—Լաւ միտքս ինկաւ. Պարոն, ը-
սաւ ծաքսըն, դիակը պատող մետաք-
սեայ կարմիր պատանք ես առի...
Կնոջս պիտի տամ զայն որ զոյգ մը
վարագոյր չինէ :

—Դա՛րձեալ, մըմնջեց Օլիվիէ :

Ապա անմիջապէս իւր աշխատարանն
մտաւ, մօտեցաւ երկայն սեղանին ու
ըստ վրայ երկու մեռելաթաղք՝ դրած
էին դեռատի աղջկան մը մարմինն, և
ձեռքը երկաւից զայն պատող լաթը
վրայէն վերցնելու համար. բայց ար-
տասովոր յուզմունք մը տիրեց յան-
կարծ վրան, ուստի կիսով չափ բա-
ցած պատանքը վար թողուց ձեռքէն :

Այլ սակայն այս առաջին անգամը
չէր որ սոյն երկու մարդկանց ձեռօք
ծածուկ դիակներ բերել տուած ըլլար
իւր տունը. Սոյն վատ այլ շահաւոր դու-
ղութիւնը այն ատենները կընէին Ան-
գլիոյ մէջ ծովեղբերոյ վաճառատեղ-
ւոյ մը վրայ, հակառակ պահապան-
ներու հսկողութեան, զորս իրենց ազ-
գականաց գերեզմաններու քով կը
գնէին հանգուցելոց ընտանիքներն :

Բայց և այնպէս իւր վարանման
վրայ երկտասարդ բժիշկը ամչցաւ. ուս-
տի ջանք մը ըրաւ իւր անձին վրայ,
կանգեղին մէջ իւղ լեցուց, թեզանի-
քը վեր առաւ, և վերստին մեռելին
մօտենալով հաստատակամ մերկացոյց
զնա իւր պատանէն :

Ճիշ մը թռաւ կուրծքէն :

Սոսկում էր թէ ապշութիւն :

Իւր առջև, իւր սեղանին վրայ տա-
րածուած և քաղցր ընով բնացողի մը
նման պառկած սքանչելի աղջկան քով
կեցած կը խորհրդածէր : Իւր գէմքն
աւելի հեծութեանց քան թէ մահու
գալկութեան երեղթն ունէր : Եպե-
նոսի նման սև մազերու երկար խոպո-
պիններ, գոյնզգոյն վարդերով պճնա-
զարդեալ՝ կըծածկէին իւր հրեշտակա-
յին երեսը և ձիւնագոյն ռուսերն ի վայր

կը թափէին : Մեղուսեայ շրջազգեստ մը դեռ իւր մարմնոյն կէսը կը ծածկէր :

— Տեսի՛ր մ'է այս , պոռաց Օլիվիէ այլ յայլմէ լինելով և սարսուելով : Աստուած իմ , ի՞նչ գեղեցիկ է , ո՛րպիսի չքնաղ : Կենացս մէջ անգամ մը միայն այսպիսի հրաշալի գեղեցիկութեան մը առջև կը գտնուիմ , և այն ալ Ֆրանչէսկոյ տը Ռիմինիի պատկերին մէջ : Կին դու , համբո՛րքի մը ատեն մեռեր ես , որպէս կը նկարագրէ Շէքսպիրը :

Եւ աչքերն անոր վրայ նայելէ չէին յազենար :

Յանկարծ ձեռքը ճակտին զարնելով :

— Ուրեմն այնչափ արթուն մնացած գիշերներս , հառաչեց նա , այնչափ տարիներ ուսումնասիրելներս պիտի նսեմացնեմ , և առանց պալսամելով կամայ միջոցներով անեղծ և անապական պահել այս գեղեցիկ մարմինն , անգամատեղ զայն . . . : Ո՛հ , ոչ , բնաւ երբէք :

Պահ մը մոռնալով ինքզինքը թողուց որ իւր գլուխը ինչա մեռելին սառած ուսերուն վրայ և իւր այտերն անոր այտերուն դպան :

— Բայց ինչո՞ւ չեմ կրնար հրաշք գործել , դոչեց վերստին ոտք ելնելով , ինչո՞ւ բոցավառ շունչս գոյն չի տար այս գունաթափ երեսին : Ա՛հ , եթէ ունենայի այն երկնային զօրութիւնն որով կարենայի քաշելու հրաման ընել սոյն դիակին , հիմա իսկ իրեն հետ հեռու տեղեր կը փախչէի . . . այո , խիստ հեռու տեղեր : . . .

Եւ անմիջապէս մանկամարդ կնոջ ձեռքերն բռնելով համբոյններով սղողեց :

Ժամացոյցը հինգ զարկաւ և յիշեցուց իրեն թէ արևուն ծագին մօտեցած էր :

Յայնժամ իւր երեսին վրայ դրոշմուած դառն համակերպութեան տեղի տուաւ կսկիծը :

Մէկէն ի մէկ կտաւր դիակին վրայ նետեց , և թարմ օդ շնչելու համար դէպ ի պատուհան վաղեց ու բացաւ :

Կարծես քիչ մը հանգարտած էր :

Ապա ծանրօրէն գոցեց վերստին պատուհանը և խուլ ձայնով .

— Ի՛նչ մտածեցի ես , մրմնաց :

Ո՛ր էի , Միթէ միևնոյն Օլիվիէ՛ն եմ ես , որ իւր դիտական խուզարկութեանց կը հետեւէր անգուլ և պաղարեամբ . . . Ա՛հ , ո՛րքան պիտի ծիծաղին արդեօք . . . Երբ իմանան թէ ուրիշներէ քիչ մը աւելի լուսագոյն կերպով ձուլուած մարմնոյ մը առջև կը մոռնամ ինքզինքս . . . Օ՛ն , ի գործ խեղճ յիմարդ դու :

Եւ մէկ ձեռքով կտրոցն առնելով , միւսով ալ սաստկութեամբ դիակը պատող ծածկոյթը մէկդի հրեց . բայց գործողութեան համար մօտեցած պահուն նշարեց որ մեռելին աչքերը բացուած ու իրեն ուղղուած էին :

Ընկրկեցաւ , և առանց կարենալու պոռալ , բոլորովին գունատ իւր անթարթափ աչքերը չորսդին պտտեցուց :

Իրապէս աշխատութեան խուցին մէջն էր , իւր երկաթեայ կանթեղը սեղանին վրայ պառկած պատանուհւոյն մարմինը կը լուսաւորէր կիսովին , և ոչինչ ցոյց կու տար թէ արտակարգ բան մը տեղի ունեցած էր :

Ձեռքը ճակտին տարաւ Օլիվիէ , գոգցես անկէ վանելու համար զինքը պաշարող գաղափարներն , և յամրաքայլ մեռելոյն մօտենալով , մեղմիկ մը բռնեց նորա բաղուկն , այլ ևս և ոչ մի տարակոյս չէր մնացած , բազկերակը սկսեց էր նորէն տկար կերպիւ զարնել : Արիւնը որ սկսած էր շրջան առնուլ , վերստին աղջկան այտերը թեթեւ վարդագոյն գոյնով մը կը ներկէր :

Անմիջապէս Օլիվիէ շիշերուն մէջէն փոքրիկ սրուակ մը ընտրեց որմէ քանի մը կաթիլ կաթեցուց ամին մէջ և անով երիտասարդուհւոյն քունքերը շփեց , Այն ատեն աղջիկը սրտակոկիծ հառաչանք մը արձակեց , արտեւանունքը մեծ մեծ բացուեցան , ապա Օլիվիէ , իւր բազկաց մէջ առնելով զայն , խելացնար ընդունեց նորա առաջին ժպիտը : Վեր վերցուց զայն , առաւ իւր ծնդաց վրայ և յուզմունքէ դողդոջուն ձայնիւ , « Ո՛ր ամենակարող Աստուած , աղաղակեց , կենդանի է այս » :

Իւր խնամքներով և գգուանօք պատեց զնա մինչև արեգական ծագիլը : Մտովի կը խորհրդածէր թէ այլ ևս իրեն կը վերաբերէր այն պաշտելի արարածը , զոր մեռելաթաղը իրեն հա-

մար միայն հանած էին չիրմէն . և թէ եթէ նա ի կեանս վերակենդանացաւ , իրեն համար էր :

Յիշողութեան կատարեալ կորուստը քնէութեան ակտից ամենատնուր հետեւանքներէ մին է : Դեռատի աղջիկը այլ ևս ոչինչ կը յիշէր :

Իսկ Օլիվիէ սրտին վրայ կը սեղմէր զայն , որպէս թէ ի բազմաց հետէ իւրը եղած լինէր . և երկրորդ օրը մեկնեցաւ Լոնտօնէ նորա հետ որ զինքը իբր իւր պաշտպանն ու էրիկը կը նըկատէր :

(Շարունակէ՛)

ԿԻՃԷ ՍԷՔԱ ԼԱԲԱՍԸ

Բարիսին մէջհուր գիմեակիրէրինտէն Մօնսիէօ Ֆէպիւս Գարբէնին թէրթիպ իյլէտիկի թահտա գուրուարընը թէքմիլ մահվ իտէր մուսիլիէ :

Իշպու մուզիր հայվանճրգլար պիրքէրէ պիր եէրտէ բէյտա օլուրլար իսէ պուշլարտան ազատէ օլմագ շիմաիյէ տէկին միւմքին օլմամըշիտի , Ֆիլվագը պուշլարը գըրմագ վէ մահվ իթմէք իշին բէք չօգ իլաճ վէ թէտպիրլէր իճրա իտիլիշ իսէտէ , հիշ պիր մուհասէնաթ կէօրիլմէմիշ տիր պու անէ տէկին :

Իշպու Կիճէ-ՍէՖԱ ԼԱԲԱՍԸ թահտա գուրուարընը գիւլլիւյն մահվ իտէր վէ իսթիմալի տախի բէք սուհուլէթիլի տիր . շէօյլէ քի թահտա գուրուսու էմարէլի արալըգլարա վէ քէնար գէօշէլէրէ , մէքքիւր իլաբատան ճիւզի պիր մգտար սիւրիւլտիւկիւ հալտէ թահտա գուրուարընը թօհուսու իլէ մահվ իտէր վէ պաշկա հիշ պիր շէյէ զիյան վէրմէք :

Իշպու Կիճէ ՍէՖԱ ԼԱԲԱՍԸ էկէր գաթըլանըր իսէ պիր մգտար սիրքէ տօլտուրուպ եինէ սուլանսըրմալը :

Պէհէր թէնէքէ գութուսու պիր շէյրէկ մէճիտիյէեէ տիր :

Սաթըլըր Պահճէ գաբըսընտա Գէօրիւնիւն գարշուսընտա Գիւշիւքեան պիրատէրլէրին 77 Նօմէրօլու էճզախանէսինտէ վէ եինէ պիրատէրլէրն մու մայիլէյհիլմին Պէյ օղլու տօղրու եօլունտա 168 Նօմէրօլու էճզախանէսինտէ :

ԹԵԼՕԹՕԿՐԱՖ

Ամերիկացիներն իշխումն էյալելթինտէ, էլիզա կրէյ իսմինտէ պիր մուալլիմ, պու տէֆայ եհնի պիր ալէթ իսմատ էտիպ, պու ալէթի Թէլթօկրաֆ թէս- միյէ իթմիշ տիր :

Իշպու նէվիճատ մարինա վասը- թասը իյէ, պիր աւամ քէնտի եազը- խանէսի էօնիւնտէ օթուրուպ մէզքիւր մաքինանն գալէմինի էլէ ալարադ պիր մէքթիւպ եազմադա պաշտառընտա էլինտէքի գալէմ գըմլլտանտըգ ճա, մուխպիրինին մաքինասընտաքի տիկէր պիր գալէմտախի ալին վագըթտա ալին եազը վէ իպարէի եազըեօր՝ հէր նէ լի- սան իլէ օլուրա օլուրն կէրէք մու- ֆասալ վէ կէրէք մուխթասար ալին ալիննա եազըթմագտա իմիշ, Հաթտա պիր ըէսիմի զազթմանն ըէսստմմուէն պիրն մէզքիւր Թէլթօկրաֆ վասըթա- սըլլա միւքէմիէլէն ըէսիմիէր չըզապիլ- մէքտէ իմիշ :

Իքի գալէմիէր պիր արատա հա- րաքէթ իտէրէք, 500 միլլիք մէսաֆէի 40 միլտէ գալթ իթմէքտէ իմիշ :

Իշպու նէվիճատ մաքինա պազը ճիհէթթէրճէ թէլէթօնա ֆայիգ օլուպ հաթտա Թէլէթօնտան զիեատէ մու- հասէնաթլը տըր. հիշ պիր սէսի եօդ վէ սէհվ տալա վուգու պուլմազ վէ իլլէթմէսի տախի բէք գօլայ իմիշ :

Շէօլլէքի իշպու Թէլթօկրաֆըն իւստիւնտէ տիւլմէ կիպի պիր շէյ պու- լունուպ, օնա պատըլընճա, պարապէր մուխտալէրէ էթմէք իստէտիկի աւա- մըն եազըլիանէսինաէքի չան չալընըր, վէ անտէն սօղրա գօնուչմաք իստէլէն զաթ պաշար մէքթուպինի եազմադա իշտէ ալին վագըթտա տիկէր ուճտա- քի գալէմ տախի պաշար եազմադա :

Եազը եազըլտըզը վագըթ գալէմ իքի քիւլիկ թէլլէրին ուճուլլա պազ- լըտըր, իշթէ պու թէլլէր տիկէր ուճ- տաքի գալէմէ ալին հարաքէթի իճրա իթտիրմէկէ վասըթա տըրլար. Գալէմէ պազլը օլան թէլլէր օ եօլտա խաֆիֆ պազլանըլ տըրլար քի մուխտալէրէ էսնասընտա աւալ սըգընթը վէրմէզ- լէր եազը եազանա :

Իշպու կիւն կիւնէ իյճատ օլունան սէնայի միւճիւղէրի միյանընտա, պա- գալըմ տահա նէլէր իշթիպ կէօրէ- ճէլիղ :

ՕՐԹԱ ՉԷՇՄԷ

Սարըեարի յիշեալ զբօսալայրին սրը- ճարանը այս տարի Ողթային Օրթա Չէշմէ եզած է, շնորհիւ մի քանի ազ- գասէր բարերար, որոնք Եէնի Մահալ- լէի գարոցին ի նպատա բացեր են յի- շեալ սրճարանն այս տարի :

Շիտակն ըսելով նպատակը գովե- լի է, մանաւանդ կը լսենք թէ Օրթա Չէշմէի սրճարանին հասոյթն եթէ ա- լեխոյ, եկեղեցի մ'ալ պիտի կառու- ցանեն եզեր Եէնի Մահալլէի մէջ. ա- սոնց ամենքն ալ աղէկ, բայց սրճա- րանին վարչութիւնը՝ առայժմ այնպէս կ'երևի որ, աւելի Պրիշ, Պէզիկ և նարտ խաղալու, քան բարեգործական նպա- տակի համար ձեռնարկած է այդ գո- վելի գործին :

Արդէն բազմաթիւ Պրիշ և Պէզիկ խաղացողներ, նախօրէ տարիներն Օր- թա չէշմէ կերթային ժամանակ անցը- նելու, այն է՝ թղթախաղով զբօսելու : Այս տարի ազգասիրական նոր մղում մը բազմապատկած է Օրթա Չէշմէի յաճախորդներն, որոնք առաւօտէն մինչև իրիկուն Պրիշ, Պէզիկ և նարտ կը խաղան ազգասիրաբար :

Առջի օրն Ձաքար աղան՝ որ օդա- փոխութեան համար Եէնի Մահալլէ նոր հաստատուած էր, նոյն օրն օդը գեղեցիկ ըլլալով մտածեց մինչև Գէս- տանէ Սուլի առաւօտեան պտոյտ մը ընել. երբ Օրթա Չէշմէի առջև հա- սալ, սրճարանին պարտէզէն, ճանչուր- ներէն մին զինքը տեսաւ :

—Վայ Ձաքար աղա, սապահլար հայք օլսուն, պուեուրուն պիր եօր- կունուք գահվէսի իլին, պուրասը չիմտի օլտուգ ճա միլլէթ մալի սայըլըր :

—Եա՛ էօլլէ՛մի, տօղրուսու սէվին- տիմ :

—Էյ կէլլնտը պիր թուռ Պրիշ եա- բալըմ, պիղ տէ պիր տէօրտիւնճիւլէ պէքլէեօրուղ :

—Պէնտէնիղ շէօլլէ պիր գէսթանէ սուեունա գատար կիտէճէլիմ, ալֆ իտէրսինիղ :

—Ախպար ի սէր ազգութեան պիր բարթի Պրիշ օյնամամաք օլմ'արմու :

—Ի սէր ազգութեան Պրիշ նէ՞ տէմէք տիր :

—Պուրանըն հասըլաթը մէքթէ- պին տիր ախպար :

—Էյ նէ եաբայըմ :

—Ողգասիրական եռանդըն սէօն- միւշ միւ ախպար, հիշ տէլիլ իսէ իւշ օլուն օսմանը օյնաւալըմ տա օնտան սօղրա կիթ :

—Էֆէնտիմ պէն սապահլարն շէօյ- լէ պիր տաղարը տօլաշմաեա չըքտըմ, պունտա ազգասիրութիւն, ազգային եռանդըն նէ՞ իշի վար :

—Պէ ախպար հիշ տէլիլ իսէ կէլ պիր բարթի Պէզիկ օյնաւալըմ քի պա- րէ պաշկա միլլէթլէր էօնիւնտէ գիւ- չիւկ տիւշմէլիլիմ :

—Ձօք շէյ, նէ հայ իսէ օքի պու- գատար զօր էտէյօրսուն հայտէ պիր գահվէ իշէլիմ :

—Պագսանա, սանտալիէ կէթիրին Ձաքար տղաեա պիր թէմիղ շիշէ տէ թաղէ շիւնդեար սուեուն կէթիրին. ախպար. պուրասը չիմտի Գէստանէ սուեունտան էյի տէլիլ մի :

—Ձէնա տէլիլ, ֆագաթ հէր եէրին տէ այըը այըը պիրէր կիւզէլլիքլէրի վար :

—Խօշ կէլտինիղ Ձաքար աղա :

—Հօշ պուլտուք էֆէնտիմ :

—Հօշ կէլմիշինիղ :

—Հօշ պուլտուք, վայ սի՛գ տէ մի պուրտասընը Ստեփան աղա :

—Պիղ հէր կիւն պուրալըլըզ, գուժ- բանեա թէքմիլ տիր, արթըք պուն- տան սօղրա սէն տէ պիղիմ դօմբան- եայա տախիլ օլաճաքսն ա :

—Պագալըմ իշալլահ :

—Դիրգորիկ աղա կէլ շու բաճօնու սէն ըէս, էլիմտէ պաճակ տէօրթիւ գուբա վար պիր օնօւլու. գըզ տէօրթ- լիւ գառօ վար, իւշ օնօւլու. թահլը իւշիւ սպաթի, Պէյ պաճագ բիգա, բասօ տէտի իսէ նէ՞ դօլ տէրսին :

—Գառօ գօզ տէրիմ :

—Պուեուր իշտէ :

—Պէ ախպար պէնիմ տէ էլիմտէ գըզ օնլու պէշ գուբամ վար պաշկա գէհատըմ եօք, բասօ տէյօրսամաղ- նամալը տէլիլ մի քի գուբամ վարտըր :

—Նէ պիլսին, պու աւամ գա- երպտան պիլիճի տէլիլ :

—Իշտէ սէնտէ օգատար պիլիսին :

—Վայ կիտի ուստա վայ, տահա տիւն իտի գտըլըմտա կիւզէլիմ Շըլէմի գաչըրտըն :

—Գատահաթ գիմի՞ն իտի ա՛ չրագ :

—Ախպար ի սէր ազգութեան բա- թըրտը էթմէլին :

—Նշանիկ աղա, Ղուկաս աղա կէ. չիօր հայտէ չէվիր շունու:

—Շիմտի պէնիմ իշիմ վար, վուր. կունա թուրթուրումը, սէքիզ էլ տիր կէլա աթընօրում:

—Պէ ախպար, պու մէթէպին մէնֆաթընա տըր, շիմտի թալլունըն կէլասընա պագըլը մը:

—Էօյլէ տէմիշէր, բարթի կիտէր. սէ իքի ճէրմակա պագար:

—Ողա:

—Ինչէ ան ծօ Ղուկաս:

—Տիւնէն ասացին որ կիւրակիւրի պէքէմիշ կանեն:

—Հիմայ Պէղիկ կը խաղսմ կոր, բանդ գնա:

—Որ տիւն երթամ ինչ ասեմ:

—Ըսէք ինծի քիչ մը բան պահեն տէ իրենք թող ուտեն կերակուրնին:

—Ձաթը ցերեկվան կերակուրն քիչ է:

—Տէֆ եղիր սըվկէ հայվան... շունա պագ շաշըրթուր պէնի տէ տէօրթ պէյ աչաճաղըտըր աչամատըր:

—Էյ Ձաքար աղա, արթըր Գէս. տանէ սուեունա կիթմէք պօշ չէյ տիր Պըրիչ մասասընը գուրալըմը, նէ տէրսին:

—Սիդ պիլիրսինիդ, ֆաքաթ չէօյ. լէ աչպագճա ճըրճըր սուեունա կիթ. սէքտէ էյլէնսէք զաննըմտա տահա լյի օլուր:

—Իյի ամա պուրտա օթուրուպ Պըրիչ օյնարսաք ատամ պաշընա դըրդ բարա գէհատ բարասըլլա տէօրթ զու. րուշ մէթէպէ մէնֆաթ օլուր, պու տահա կիւղէլ ազգասիրութիւն տէյլի մի:

—Ենէ մէթէպին քըրքար բարա. սընը վէրիւրիդ, հէմէն մութլագ Պըրիչ օյնամալը տէյլի ա:

—Եօք. հէմ բիւլալ բիշմէլի, հէմ շամտան եաղլանմալը, շու պըրիչ մա. սասընը կէթիր հայտէ Գրիգոր աղա եագըն կիւսէնէ:

—Պէն հաղբըրմ գարտաշ:

—Վերջապէս Պըրիչ սեղանին քով բո. լորուեցան և ազգասիրական եռանդ. եամբ Պըրիչն սկսաւ:

—Բունթօսունու գաչըք եաբա. ճաղըգ:

—Պանա կէօրէ հավա հօշ գաչըք խտէրսէնիլ օյնարըմ:

—Աղալար օքի էյլէնճէ իշին իսէ էսնաֆճա բունթօսունը պէշ բարալըք եարալըմ:

—Ձաքար աղա սէնտէ բէք տիպին.

տէն պուտատըն հիշ տէյիլ սէ օն բա. րալըք եարալըմ քի պարէ Պըրիչ օյնա. տըղընա տէյսին:

—Բէք էյի օն բարալըք օլսուն:
(Շարունակէլ)

ԱՌՏՆԻՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Դժբաղդաբար կը գտնուին այն. պիսի մայրեր, որք իւրեանց չափա. դանց դորովով զաւակներնու բարքը կը վատթարացնեն. շատ անգամ ալ հանիներ՝ մայրերէ աւելի ներողամիտ կը գտնուին իւրեանց սիրելի թոռնե. րուն յանցանալը. օրինակի համար ընդհանրապէս տղաք դպրոց երթալ չեն ուզեր, թէև մեր ձեռքը չէ իրա. ւունք չտալ տղայոց, քանի որ դպրոց. ներսուս յուր վարչութիւններն ատե. լի ըրած են դպրոցները տղայոց, սա. կայն մայրերն ևս մեծ ֆլաս կը պատ. ճառեն տղայոց բարքին, երբ իւրեանց զաւակին ամեն կամքը կը կատարեն:

Թողով որ այս խնդրոյն վրայ ու. րիշներ աւելի լրջօրէն խօսին, մենք հոս նկարագրենք հետեւեալ իրողու. թիւնը:

Անցեալ առաւօտ Նարթիկ հանը. մը՝ իւր տաններէն տարեկան Ներսէս անուն տղուն կըսէր:

—Ներսէս եամբում, կէնէ աս առ. տու տուն պան մը ունիս:

—Մարիկ ինչ կըլլայ ասօր դրպա. տուն չերթամ:

—Էյ ետքը հարդ կը սրդողի նէ:

—Հէմ ես արթըն չարշի պիտի եր. թամ կարդալ է նէ սորվեցայ:

—Իշալլահ տղաս դալ տարի ար. թըն հայրիկիդ հետ քեզ չարշի կը զրկեմ տէ, բարա կը վաստակիս մարդ. կըլլաս:

—Ես չիյտեմ, ես աս օր չեմ եր. թար. հիւ, հիւ, հիւ:

—Վույ մ'երթար եամբուս, մ'եր. թար խուշիկս. հէմէն աշուկներդ սիրեմ, գա վախ տղաս սա արցունք. ները նայեցէք:

Այս միջոցին Նարթիկ հանըմին ա. մուսինը Տիգրան աղան սենեակէն ներս մտնելով հարցուց:

—Ինչ է դաքճեալ, ինչու կու լայ կոր Ներսէսը:

—Սէնտէ սուս չիմտի, տահա եէ. նի աղամասը քէսիւտի (իբր թէ տղան չը հասկնար) աս օր քիչ մը քէֆ չու. նի տէ դպրատուն չերթամ կըսէ կոր:

—Ոչինչ խօսքեր, հիւսնդ ըլլողն անկողին կը պառկի, ել նայիմ նա. խաճաշը ըրէ որ դպրոց երթաս:

—Իւհիւ, իւհիւ, իւհիւ:

—Աման դուն ալ առտուանցով,

տղան իրաւցունէ քէֆ չունի, աս առ. տու աշխրներուն մէջն ալ կըտրտած է. մի լար անուշիկս. աս օր ալ թող չեր. թայ, չը նայիս կարդալով կարդալով կաթողիկոս պիտի ըլլայ զահէր:

—Նարթիկ հանըմ, ատի դաւալ սիրել չէ. քիչ մը կարդալ գրել սով. րելու է քի վաղը մէկալնօր մեծնայ նէ մարդ ըլլայ:

—Անոր դիտցածը իրեն կ'օգտէ, չօճուխը հախ ունի, կարդալով կար. դալով ինչ պիտի ըլլամ կըսէ:

—Ծօ Ներսէս, եկո նայիմ, սա սովրած դասերէդ մէկը ըսէ տեսնեմ:

—Խոնարհեցո Տէր զունկն քո և լուր ինձ, դի աղքատ և տնանկ եմ ես:

—Ծօ ատիկա փոխասացութիւն է:

—Դուն ալ բերանդ թէմիդ բռնէ քիչ մը, լօխմամբ չօճուխին առջև ա. տանկ լախըրտընք կընես, զօրով թէր. պիտի կըլլայ:

—Մաշալլահ... չիտակը տուած թէրպիէդ օրթան է իշտէ:

—Հայրիկ կուղեսնէ պաշխա դիր. քի մէջէն զրուցեմ:

—Ձուրցէ նայիմ:

—Ընկալ քաղցրութեամբ, տէր Աստուած հօր զդաւանացողիս զաղա. չանս պատիր դթութեամբ:

—Սա նայէ, հիմայ ալ ինծի ա. զօթը կը կարդայ, այն ալ սխալ:

—Ինչ կուղէիր, չօճուխն ձեզի պէս անհաւատ պիտի ըլլար զահէր, վույ արեւուդ կոտորտիմ զաւակս:

—Էյ ատանկ երես տալը կէօյա սիրել է տէյի դիտես, վաղը մէկալնօր մենծնայնէ քեզ պիտի անիծէ, դիտ. ցած ըլլաս:

—Էյ աման Տիգրան աղա, ինչ է չօճուխին ետեէն ես ինկեր, անիծէ նէ իս պիտի անիծէ քեզի ինչ:

—Նառթիկ հանըմ ասիկայ լիմ ալ զաւակս է, դիտես թէ ես չեմ սիրեր դուն այսպէս երես տասնէ, այս տը. ղուն վերջը գէշ կըլլայ, սրիկայ կըլլայ:

—Վրան պարի, ինչո՞ւ սրիկայ ըլ. լայ, ան անանկ աղամը պիտի ըլլայքի դուն ալ պիտի տեսնաս:

—Մայրիկ մեղնամ նէ սարաֆ պի. տի ըլլամ:

—Հա եամբում, սնտուկներով լե. ցուն սսկինք ունենաս նէ ինծի ինչ պիտի ընես նայիմ:

—Դուն ան տոներ պառաւ կըլլաս ես ալ քեզի էնֆիէ կ'առնեմ:

Սրդարեւ արժանի և գեղեցիկ պա. տախան էր այս, բայց աւաղ. Ներ. սէսիկը՝ մօր դպրուանքներովն ողողեալ Կոյն Ներսէս ըլլալու ճամբուն վրայ կը յառաջագիւմէ ուրիշ այս կարգի տղոց նման:

ՏՕՔԹ. Ս. ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ

ԲԵՐՈՒ ՇԻՇԼԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 11

Կը գտնուի

Ամեն առաւօտ, ժամը 3էն 6, կամուր-
ջին դէմ Բիւշիւքեան եղբարց Դե-
ղարանը :

Երկուշաբթի և Ուրբաթ 7էն 10 Պէյլէր-
պէյ ի Դեղարանն Շարքիյէ. Ուր-
բաթ միայն ձրի :

Երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ
7էն 10, իւր բնակարանը. Հինգ-
շաբթի միայն ձրի :

Զորեքշաբթի (ձրի) 7էն 10 Սամաթիա,
Թրանվայի ճատտէն, Հռովմէա-
կան Հայոց Եկեղեցւոյն դիմաց .
Թիւ 357 տունը :

Տօքթօր Ռաֆայէլեան ընդհանուր
հիւանդութիւններէ դատ, մասնաւոր
եղանակաւ կը դարմանէ նաև արանց
և կանանց միզանցքային և ծննդական
գործարանաց վերաբերեալ հիւան-
դութիւնները, զորօրինակ գաղղիական
ախտք, ամլութիւն, անկարութիւն և
այլն :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Քառամեայ Տեղեկա. Հոգարձութեան
Ս. ՓՐԿՉԻ

Ազգային Հիւանդանոցի
(1883 յունվար 1 — 1886 դեկտ. 31)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

Ազգային յիսնամեայ նկարագիր
Գրեց. ԲԻԻՉԱՆԴ ԲԷՉԵԱՆ

Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբար-
ձութիւն ի լոյս բնծայեց սոյն երկու
հրատարակութիւններ :

Քառամեայ տեղեկագիրն իւր տե-
սակին մէջ յոյժ շահեկան է, պարու-
նակած վիճակագրական և այլ ման-
րամանութեամբ, որովք կը պատ-
կերացնէ ազգային այս մեծ հաստա-
տութեան վերջին չորս տարիներու վի-
ճակն և արդի կացութիւնն, որ ամեն
հայու համար իրաւամբ համակրական
է :

Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին պատմու-
թիւնն ալ ազգային կէս դարու կենաց
պատմական նկարագիր մ'է, յորում
մեծաւ մասամբ անտիպ աղբիւրներէ
քաղեալ բովանդակուած է Հայոց ազ-
գին բարեգործական մեծագոյն Հաս-
տատութեան պատմութիւնն ի սկզբա-
նէ մինչև 1883, մի կարեւոր գործ ա-
մեն հետաքնին բանասիրաց :

Սոյն երկու հրատարակութիւնք 'ի
միասին կը վաճառին ի նպաստ Ս. Փրկչի
Հիւանդանոցին, ի գին մէկ քառորդ
Օսմանեան ոսկի :

Կեդրոնատեղին է Հիւանդանոցի
Հոգաբարձութեան գրասենեակը Կ. Պո-
լիս Մեծ Նոր խան, միջայարկ թիւ
48, 49, 50 : Ամեն գրավաճառաց քով
կը գտնուի :

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան
կնիքն չկրող օրինակներն անվաւեր են :

ՍԵՊՈՒՀ ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Սուլթան Համաժ փողոց թիւ 47

Նոր մրցում վայելուչ, Դիմացկուն
և Աժան կօշիկներու
Թէ արանց, Թէ կանանց և Թէ տղայոց
համար .

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պ Ի Պ Է Ր Ե Ա Ն
Պոլիս Զիչէք-պազարթիւ 23

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Յ. ՍԱՔԱՆԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

—Նասըլ օլտու քի պէօյլէ կիւզէլ պիր մատամ ըլա էվլէնտին :

—Տօղրուսունը իստէրսէն շու կիյինտիղիմ կիւզէլ դօսթիւմին սայէսին .
տէ էվլէնտիմ :

—Աճայիպ նասըլ օլտու :

—Հալէա սօրամըսըն, 32 ֆրանք վէրտիմ «ԳՐՈՒԱՍԱՆ» նամ էսվապը
մաղազսընտան կիյինտիղիմ զայէթ պիշիմլի դօսթիւմիւ ալտըմ, Գալաթա-
տա վօյլօտանըն գարչսընտա նօմէրօ 64. օ տէրէճէ պիշիմլի կէօրիւնտիւմ
մատամըմա քի պանա ալէագա էթտի տէր հալ էվլէնտիք :

Շիմտի չափըք էլտէն կիւզէլ պիրմատամըլա էվլէնմէք իստէրսէն, եա-
բաճաղընը սէօյլէտիմ սանա :

ՀԵՏՔ ԵՒ ՀԱԾԻՒ

Պարոն Թ. Պարոնեան՝ որ իւր կեանացը մէջ այս երբորդ անգամն է որ մեղդէմ կըյարձակի, և որուն՝ ինչպէս միշտ այս անգամ ևս պարտաւորած ենք իւր բուն արժանիքը ցոյց տալ։ Մեղքը իւր ճիտն նախադարձակը ինքն եղաւ։

Այդ ատաղձագործը որ մեր ու բաղդէն հրապարակագրաց մէջ գտնուած է այս անգամ հայկական տառերու հնչման վրայ մրտած պահուն, մեր Ծաղիկի մէջ հրատարակած հետեւեալ պարբերութիւնը խեղաթիւրելով, կամ ճիշդը՝ չը հասկնալով ծաղրելու ելած է իւր արգահատելի միմոսութեամբը։

Ահաւասակ մեր նոյն պարբերութիւնը։

« Մամիկնոս արտասանած պաց, կոցէ, ծան, ճուր, աղաւաղեալ հընչումներն միթէ կարեւորութիւն կրնան ունենալ, երբ հին ձեռագրաց մէջ ասոնց հետքն անգամ չիկայ »։

Այս տողերն կարգացող ծաղկոցի աշակերտ մը իսկ պիտի հասկընայ թէ՛ պաց, կոցէ, ծան, ճուր քրտն չիկայ հին ձեռագրաց մէջ ըսել է, և ոչ թէ հնչումի հետք։ Բայց հոգ չէ, այդ ուղորմելին հասկցածն ընդունելով, չը հասկըցածը սովորեցնենք իրեն։

Ձեռագիրներն հնչմանց հետք չեն պահեր կըսէ։

Եթէ չես խաշիր, այս տողերը բարձր կարգա և պիտի տեսնես թէ՛ տառերն հնչմանց հետքերն են թէ ոչ։ Բայց Բ. Պ. կը հնչուէր թէ ոչ, աւտի մեր խեղդէն դուրս է, մենք, Բ. ըրէն, և Պ. էն ալ պէ կը հնչենք, որովհետեւ հին ձեռագրած մէջ բանալ, գոցել ևայլն գրուած է ընդհանրապէս, ուստի մենք ալ նոյն տառերն տեսնելով մեր հնչումները նոցա թողած հնչման հետքին կը յարմարցնենք, եթէ պանալ, կոցել. գրուած ըլլար, մեր հնչումներն այդ հետքերուն պիտի յարմարցունէինք։ (Մեր այս խօսքերէն

արդի կըթական տեսուչնիս ալ կրնայ օգտուիլ)։

Հնչումը չէ թէ միայն ձեռագրաց այլ ամեն տեղ իւր հետքն սենի և կը թողու, հնչումը եթէ հետք չունենար քու երկայն ականջերդ բան մը չը պիտի լսէին. աւելի շօշափելի ապացոյց կուզե՞ս՝ օրինակ քեզ թէնօֆօնը։

Այժմ կարմիր գոյնի վրայ մե՞նք գաղափար չունինք թէ այդ բնդին, և ահա այսպիսի տէրը բարձող մը գրագէտի հուշակ կը վայելէ իւր միմոսութեանց շնորհիւ։

Գալով իւր հաշույն, մենք խնայելով իրեն նախապէս բուն իրողութիւնը չհրապարակելով, ազդարարած էինք թէ՛ դող, աւազակ, բաւերը իրեն վերապահէ և թատրոնէս յողուածներս գողցան չաղաղակէ, բայց ինքը չանսալով մեր վեհանձնական ազդարարութեան, սուտը սուտի վրայ բարդելով հայհոյութիւն չէր թողուցած թերթիս Արտօնատիրոջ դէմ ժայթքած էր։

— 256 —

Պահճէսիէն կուգամ ըսաւ, կամ ասոր մօտ բան մը։

— Ծէնէր Պողոսիէն չըլլայ։

— Ծիշտ է, պարոնը ինձմէ սրամիտ է որ մի տըրպահեր է։

Այս միամիտ պատասխանին վրայ Նիկոլ ժըպիտը զսպելով ըսաւ։

— Եթէ այդ պարոնը դարձեալ գայ, ուղղակի գրասենեակս բեր, տիկինը իւր սենեակն է։

— Այո պարոն, առաւօտէն մինչև իրիկուն։

— Շատ լաւ, եթէ զիս հարցնէ, ըսէ որ հիւր մը եկած է և գործի վրայ կը խօսակցին։

Թեոյ Նիկոլ ուղղակի իւր գրասենեակը գնաց։

Սողոմոն փսխանակ իւր տիրոջն հետեւելու, դարձեալ տանը փողոցին դուռը բացաւ և սպասեց։

Հաղիւ տասն վայրկեան անցած էր, անծանօթն փողոցին ծայրէն երևցաւ։

— Աղէկ ըրի որ դուռը սպասեցի մեր մարդուն, ըսաւ ինքնին Սողոմոն. Նիկոլ դրան ձայնը չը պիտի լսէ, հետեւաբար այս մարդը սենեակ առաջնորդելէս անմիջապէս ետքը կրնամ թագստոցս մտնալ։

Անծանօթը Սողոմոնին մօտենալով հարցուց

— Պարոնը եկաւ։

— 253 —

անշուշտ զգուշութիւնը առանց ձեռքէ թողելու, և այս տեսակցութեան վերջ տալու համար ըսաւ։

— Շատ լաւ, կը հաւատամ խօսքերուդ, առայժմ պէտք է բաժնուինք իրարմէ և երբ պէտք ունենաս ինձ, հոս եկո գտիր զիս։

— Հրահանգ մը չէ՞ք տար ինձ բաժնուելէ առաջ։

— Այսուհետեւ ընելիքդ գիտես. պիտի ջանաս Նիկոլի բոլոր նիւթած գաւերը արգիւլել, և ի հարկին ինձ իմացնել։

— Ուրեմն ի կրկին տեսութիւն։

— Կեցիր, խօսք մը ևս։

Արսէն մինչդեռ կը պատրաստուէր վար իջնալ, ետ դարձաւ։

— Զիարձակարանի ժողովատեղին ո՞րն է։

— Կոթողին դէմի մեծ ապարանը, որուն երկփեղկ դռները կանաչ ներկուած են։

— Ե՞րբ տեղի պիտի ունենայ ժողովը։

— Երեքշաբթի գիշեր ժամը երեքին։

— Լաւ, ըսաւ Բագարատ, հիմայ վար իջնալ միատեղ և բաժնուինք իրարմէ։

Այսպէս Բագարատ և Արսէն գինետուն իջնելով, բաժնուեցան իրարմէ։

Երեքշաբթի օրն իրիկուն ժամը տասնին միջոցները Նիկոլի սպասաւորն Սողոմոն, տանը փողոցի դրանը առջին կայնած կը խորհէր. փո-

արդ մենք ալ այժմ բուն եղելութիւնը հրատարակենք որ ամեն մարդ գիտնայ թէ այդ Պարոնեանը քանի ստակի մարդ է :

Մերթ ընդ մերթ գործի կամ այլ ուրիշ պատճառներով կըստիպուէինք թերթիս խմբագրութենէ հրաժարիլ, ահա մեր մէկ բացակայութեան միջոցին, թերթիս Արտոնատէր էֆէնտին Պարոնեանը կանչելով կառավարիչ որ Ծաղիկի համար յօդուած գրէ և առայս կը հանէ 50 ղուրուշ կուտայնախապէս իբր շաբաթական, մեր Տէլի ճօրճին կըգրէ յօդուածը որուն թերթիս արտոնատէրը չը հաւնիր, բայց առած 50 ղուրուշը ետ չը կրնալ տալով, և Ծաղիկի Ժողովրդեան մէջ ունեցած վարկը կոտորելու նպատակաւ, տաւ և հինգ տարի առաջ հրատարակուած Թատրոնէն յօդուածներ Ծաղիկի մէջ արտատպել կառավարիչէ: Ինչպէս որ ինքն ալ չը կրնար ուրանալ, թերթիս արտոնատէր Անտոն էֆէնտի որչափ վշտացայ Պարոնեանի այս խրա-

տին հետեւելուն: Անտոն էֆէնտի երկու երեք յօդուածներ ևս Ծաղիկի մէջ արտատպելու անուր պատիւն ըրած է: Ահաւասիկ բուն ճշմարտութիւնն, մեր Տէլի ճօրճիին միւս բոլոր ըսածներն հիմնովին անամօթ ստուծիւններ են, թէև ինչպէս ըսած ենք, ճշմարտ ալ ըլլային այդչափ կարեւորութիւն տըրուելու բան մը չէր: Բիէն վէրօնի, Մասք տը Ֆէնի, Հանու Սըկոնտի, Պօպէշի և այլ երեւելի զուարճաբաններու հրատարակութիւններն օրական թերթեր ամեն ատեն կարտատպեն և շատ անգամ անոնց ստորագրութիւնը չեն դնել, ալ այս երեւելեաց մէջ մեր թղուկին պողտուքներուն ինչ արժէք ունենալն ընթերցողաց կը թողունք դատել:

Դիցուք թէ քու ըսածներդ ճշմարիտ է և թերթիս արտոնատէրը Թատրոնի 20—30 յօդուածներն Ծաղիկի ծաղկարանին մէջ ընդունել է, մնացեալ հրատարակութիւններուդ ուր ըլլալն ինչո՞ւ չես բնութեւր, որոնց աւագ շատերն կոյուղիներու մէջ փճացած են հաւատա ինձ:

Վերջ բանիս՝ այս Տէլի ճօրճիին որ աստիճան փոքրոգի ըլլալն հրապարակելու համար, ընթերցողաց կը յիշեցունենք Արևելեան Տնտեսական Միութեան դէմ յախուռն յարձակումներն որոնց շարժառիթն ոչ այլ ինչ էր, բայց միայն Արշակ Յակոբ էֆէնտիէն նոյն միութեան գրագրութեան պաշտօնը խնդրած էր ամսական տաւն ոսկիով, յիշեալ միութեան վարչութիւնը Արշակ Յակոբ էֆէնտիի վրայ չըլլալով բնականաբար կը մերժէ նոյն պաշտօնը. այդ անամօթը անմիջապէս հրատարակեց թէ յիշեալ միութիւնը անանկանալու մօտ է և թէ Արշակ Յակոբ էֆէնտի ստակ խորած է, և անկէ վերջնալ դէմը ելած մարդուն ուտելու հաց չունիմ, վիճակս խիստ թշուառ է կըսէ: քու այս յոռի բնաւորութեամբ կարելի՞ բանէ որ ուտելու հաց գտնես. եթէ այսպիսի յախուռն յարձակումներով թերթիդ կարեւորութիւն տալ կը նկրտիս, նախ մարդ եղիր և ինքըզինքիդ կարեւորութիւն տալ տուր, ուրուն թէ անձնական և թէ գրական նշոյլն անգամ չէ մնացած վրադ:

— 254 —

ղոցն ամայի էր, բազմութիւ ճնճղուկներ՝ գրեթէ իրարու հպած տանիքներու վրայ կը ճըռուողէին: Սողոմոն իւր գլխուն վերև ճուղող ճնճղուկներու ձայնն անգամ կարծես չէր լըսէր, թէև ասոնք փողոցի ամայի լուծութիւնը կատարելապէս կը խանգարէին:

Այս միջոցին Սողոմոն փողոցին վարի ծայրէն ոտքի ձայն մը առաւ և առանց դիւրքը փոխելու գլուխը այն կողմը դարձուց:

— Էհ նղովից արմատ, բացադանչեց, դարձեալ այս անձանթը, մէկ ժամէ ի վեր երեք անգամ եղաւ որ կու գայ տէրս Նիկոլը հարցունել, արդեօք ի՞նչ կուզէ:

Անձանթը ուղղակի Սողոմոնին մօտենաով հարցուց,

— Պարոն Նիկոլն եկա՞ւ:

— Բարեկամ, կարծեմ երեք անգամ էլ քսի ձեզ թէ ժամը տասնըմէկէ առաջ տէրս տուն չի վերադառնար:

— Լաւ, ժամը տասնըմէկին պիտի գամ, եթէ անկէ առաջ տէրդ տուն վերադառնայ, ըսէք որ անհրաժեշտ տեսնուիլ կուզեմ:

— Անունիդ ըսէք որ եկած ատենը իմաց տամ:

— Անուն չունիմ. միայն ըսէ որ Ֆէնէր պողաղիէն անձանթ մը եկած է:

Սողոմոն այս բառերը խելուն սարսուաց,

— 255 —

բայց առանց երեսէն բան մը յայտնի ընելու ըսաւ:

— Շատ լաւ, ահա այս խօսքն ալ անուն մը կարժէ, թէև ես անկէ բան մը չեմ հասկընար:

Անձանթը եկած կողմէն ետ դարձաւ և երբ փողոցին անկիւնէն անյայտ եղաւ, Սողոմոն ներս մտնելով դուռը գոցեց:

— Անմիջապէս երթամ թագաստոցս պատրաստեմ, կերևի որ կարեւոր լուրեր պիտի իմանանք:

Կէս ժամ հազիւ անցեր էր տան դուռը զարնուեցաւ Սողոմոն աճապարեց բացաւ, եկողը Նիկոլն էր:

— Պարոն, ըսաւ Սողոմոն, երկու ժամէ ի վեր անձանթ մը երեք անգամ է որ կու գայ ձեզ կը հարցնէ:

— Անունը չը հարցուցի՞ր:

— Անուն չունիմ ըսաւ:

— Ապուշ, առանց անուան մարդ կըլլայ:

— Էհ տէր Աստուած, ես ալ այդ առարկութիւնն ըրի պարոն:

— Եւ ինչ պատասխանեց:

— Պատասխանեց թէ երբ տէրդ տուն վերադառնայ, ըսէ իրեն որ... կեցիր նայիմ ուրկէ կուգամ ըսաւ, տես ի՞նչ ապուշ եմ բուրովին մոռցեր եմ, բայց ոչ գտայ, Ֆէնէր